



Т Е С Т

ЗА КОНКУРСНИЯ ИЗПИТ ПО *БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА*

13.07.2011 г.

1. В коя дума е допусната правописна грешка?

- а) тетрадка
- б) загатка
- в) жилетка
- г) цедка

2. В коя дума НЕ е допусната правописна грешка?

- а) тротуар
- б) пунктоален
- в) актуален
- г) аксесуар

3. В кой ред е допусната правописна грешка?

- а) дневник, делник, весник
- б) плуг, анцуг, банциг
- в) бомбардирам, експлодирам, експлоатирам
- г) бобина, бургия, булдозер

4. В кой ред всички думи са написани правилно?

- а) конник, избранник, племенник
- б) еретичен, ерозиран, еродиран
- в) извесно, лесно, чудесно
- г) дузпа, гозба, везба

5. В коя от подчертаните думи е допусната правописна грешка?

Коршумите (а) са твърде разнообразни по големина и форма според предназначението (б) си, но най-общо се делят на обикновени (в) и специални (г).

6. В коя от подчертаните думи НЕ е допусната правописна грешка?

Някой (а) представители на модерното музикално искуство (б) съзнателно използват в своите творби елементи на какофония (в), изобразявайки душевните терзания на съвременния човек чрез хаотични, дразнещи слуха съчитания (г) от звуци.

7. В кое от изреченията е допусната правописна грешка?

- а) При записване за шофьорски курс трябва да представите оригинал и копие на свидетелство за завършено минимум основно образование.
- б) Малкият въртолет с дистанционно управление е снабден с 3 витла и система за автоматично стабилизиране.
- в) Причината за сблъсък на двата влака е или човешка грешка, или немарливост, но има нарушение на технологичните правила от страна на тримата диспечери.
- г) Изследване на учени от Канада и Великобритания доказва, че ниският коефициент на интелигентност при децата е свързан с неправилното хранене.

8. В кое от изреченията НЕ е допусната правописна грешка?

- а) В срещи с ученици в различни градове в страната експерти от Британския съвет обесняват възможностите за кандидатстване в университетите на Великобритания.
- б) Необходимо е полицията изцяло да се компютризира и във всяка патрулка да има терминал за връзка с централната база данни.
- в) Проектът „Красив ум” осигорява финансова помощ за талантиливи ученици, които имат постижения на национално и международно ниво в сферата на точните науки.
- г) Най-много ме очудва това, че някои хора губят здравето си, за да направят пари, а после пропиляват парите си, за да възстановят здравето.

9. В кой ред е допусната правописна грешка?

- а) не искам
- б) неискан
- в) не искайки
- г) неискай

10. В кой ред НЕ е допусната правописна грешка?

- а) аудиовизуален
- б) звуковобуквен
- в) взаимноперпендикулярен
- г) диаметралнопротивоположен

11. Кое от названията е написано правилно?

- а) Българска академия на науките
- б) Софийски Симфоничен Оркестър
- в) нобелова награда за литература
- г) Европейска харта за Правата на човека

12. Кое от имената на географски обекти НЕ е написано правилно?

- а) Република Замбия
- б) Гринуички меридиан
- в) Лаго ди Комо
- г) Рио Де Жанейро

13. В кое от изреченията има граматична грешка?

- а) За да станеш член на клуба, трябва да попълниш два различни формуляра.
- б) Колко театри ще останат на държавна издръжка след реформата?
- в) Няколко министри се качиха на велосипеди и се включиха в студентски велопоход, с който беше отбелязан краят на академичната година.
- г) Заради обилния снеговалеж стотици полети от и до Франция бяха анулирани.

14. В кое от изреченията **НЯМА** граматична грешка?

- а) Богатството на растителния свят в Родопите се дължи до голяма степен на почвеното и климатично разнообразие.
- б) Двадесет състава за автентичен фолклор от Варненска и Добричка области участваха в събора по случай Празника на плодородието.
- в) Съществените разлики между източното и западното изкуство се коренят в областта на художествения идеал.
- г) Синоптиците прогнозираха, че топлото и слънчевото време ще продължи до края на седмицата.

15. В кое от изреченията има граматична грешка?

- а) По време на разпита иманярят казал, че намерил сребърната чиния в нивата си.
- б) Очаквахме с голямо нетърпение третия сезон на сериала „Съклен дом“.
- в) Извършителят на опита за кражба е заловен своевременно, тъй като обекта се охранява строго.
- г) Огънят е бързо окисляване на даден материал в химичния процес на горене, при който се отделят топлина, светлина, газове и твърди остатъчни продукти.

16. В кое от изреченията **НЯМА** граматична грешка?

- а) Париж е най-красивият град, когото сме посещавали до момента.
- б) Сюжетът на романа се гради около персонаж, чийто сънища променят реалността.
- в) Единственият човек от персонала, който видяхме, беше много любезен.
- г) Ромелу Лукаку е младият талант, към когото проявяват интерес най-известните европейски футболни клубове.

17. В кое от изреченията има граматична грешка?

- а) Господине, бихте ли изчакал реда си на опашката?
- б) Господин Боев, на коя дата сте роден?
- в) Госпожо, Вие сте били измамена от този човек.
- г) Колега, Вие сте допуснали сериозни грешки.

18. В кое от изреченията **НЯМА** граматична грешка?

- а) Пристигайки в Трявна, Часовниковата кула веднага привлече вниманието ни.
- б) Шерлок Холмс е заслужил репутацията си, откривайки истината и в най-заплетените мистерии.
- в) Жената седеше на пейката пред голямата дървена порта, обкована с желязо, мълчалива и замислена.
- г) Качвайки се с асансьора, той неочаквано спря между четвъртия и петия етаж.

19. В кое от изреченията има пунктуационна грешка?

- а) По всяка вероятност картините от вчерашния търг са крадени.
- б) Следователно хипотезата не е подкрепена с факти.
- в) Всъщност това е най-доброто възможно решение.
- г) Изглежда времето на „жълтата“ журналистика не е отминало.

20. В кое от изреченията **НЯМА** пунктуационна грешка?

- а) Да не би да си забравил да ме поканиш на партито?
- б) Футболистите се притесняваха да не би да загубят и този мач.
- в) Трябва да отида при личния си лекар да ми направи профилактичен преглед.
- г) Да продължавам спора нямаше смисъл.

21. В кое от изреченията има пунктуационна грешка?

- а) Ще плуваме заедно или ще се давим поотделно.
- б) Някой от братята ли беше се върнал или закъснял пътник беше се прислонил?
- в) Когато го пратят някъде, или нещо ще забрави, или нещо ще загуби.
- г) Носовите гласни, или носовките, са били характерни за старобългарската фонетика.

22. В кое от изреченията НЯМА пунктуационна грешка?

- а) С часове си правехме самоделни колички от дъски и лагери, намерени на някое бунище и едва, когато вече летяхме по нанадолницето, си спомняхме, че сме забравили да им сложим спирачки.
- б) С часове си правехме самоделни колички от дъски и лагери намерени на някое бунище, и едва когато вече летяхме по нанадолницето, си спомняхме, че сме забравили да им сложим спирачки.
- в) С часове си правехме самоделни колички от дъски и лагери, намерени на някое бунище, и едва когато вече летяхме по нанадолницето, си спомняхме, че сме забравили да им сложим спирачки.
- г) С часове си правехме самоделни колички от дъски и лагери, намерени на някое бунище и едва когато вече летяхме по нанадолницето, си спомняхме, че сме забравили да им сложим спирачки.

23. В кой ред отношението между думите е различно от отношението между думите в другите редове?

- а) лекар – хирург
- б) спортист – лекоатлет
- в) режисьор – драматург
- г) музикант – пианист

24. В кой ред отношението между думите е както в двойката думи *вкус – език*?

- а) осезание – кожа
- б) зрение – очила
- в) обоняние – мирис
- г) слух – музика

25. В кой ред думите НЕ са антоними?

- а) алчност – щедрост
- б) високомерие – надменност
- в) оптимизъм – песимизъм
- г) прогрес – регрес

26. В кой ред думите НЕ са синоними?

- а) защита – закрила
- б) старание – усърдие
- в) нахалство – безочие
- г) очарование – разочарование

27. Кой от следните фразеологизми НЕ е синоним на останалите?

- а) Дреме ми на шапката.
- б) Вдига ми се кръвното.
- в) Изгарят ми бушоните.
- г) Хващат ме дяволите.

28. В кое от изреченията думата *глава* е употребена с пряко значение?

а) През 1825 г. е публикувана първата глава на романа „Евгений Онегин”.

б) Президентът е държавен глава на Република България.

в) Нарязвате на ситно една глава лук и запържвате до омекване в малко олио.

г) Сфинксът в древногръцката митология е чудовище, което има човешка глава, тяло на лъв и крила на птица.

● Прочетете откъсите от деформиран текст и изпълнете следващата задача:

1.

*За една-две години той събрал цяла торбичка с жълтици, затворил кръчмата и тръгнал да си ходи. В близкия пристанищен град богатият кръчмар си купил една маймунка – да му весели децата, качил се на кораба и потеглил. На обяд той се разположил в корабната гостилница и се нахранил хубаво, а на маймунката хвърлил два-три лешника.*

2.

*Заспалият кръчмар се стреснал, скочил на крака и погледнал втрещен торбичката, която бавно потъвала във водата. Захванал да се удря с юмруци по главата.*

– *Защо ми трябваше тая проклета маймуна!*

3.

*Един хитрец отворил кръчма в някакъв град отвъд морето. От всички страни пристигали морни пътници и се отбивали в кръчмата да отпочинат и да сръбнат по едно вино. Отначало кръчмарят поднасял на своите гости вино, разрежено с малко вода, а по-късно, когато разбрал, че пътниците не са много придирчиви, започнал да им поднася вода, зачервена с малко вино.*

4.

– *Приятелю, не се съкрушавай – обадил се зад гърба му един селянин, който често пъти се отбивал в кръчмата на хитреца, – тия жълтици водата ги донесе и пак водата ги отнесе.*

5.

*Щом кръчмарят заспал, маймунката посегнала тихичко, измъкнала торбичката изпод главата му, бръкнала вътре и изкарала една жълтица. Почнала да я разглежда, ухапала я, но като разбрала, че не е за ядене, ядосала се, грабнала торбичката, завъртяла я над главата си и я хвърлила в морето.*

6.

*След като свършил яденето, ситият човек се изтегнал на палубата да подремне малко. Преди да заспи, той си спомнил за жълтиците, извадил торбичката от пазвата си и я мушна под главата си – на сигурно място. Маймунката стояла клекнала край него и го следяла с умните си очи. Тя била гладна и щом видяла, че господарят ѝ скрил торбичката под главата си, с нетърпение зачакала, додето заспи.*

29. В кой ред частите на текста са подредени така, че да се възстанови логическата му последователност?

- а) 3, 6, 1, 5, 2, 4
- б) 3, 1, 6, 4, 5, 2
- в) 3, 1, 6, 5, 2, 4
- г) 4, 1, 6, 5, 2, 3

● Прочетете текста и изпълнете задачите към него (от 30. до 35. включително):

*Тази история започва, когато още бяхме студенти в Астронавтическия институт и когато срещнах Джулия. Тя беше последна година в специалността Физика на Слънцето, докато аз завърших дипломната си работа.*

*За нещастие, когато бях разпределен на Спътник-1, Джулия отиде на Слънчевата обсерватория – на същото разстояние от Земята, но на два градуса източно от орбитата ни. И тъй, ние се намирахме на 22000 мили над Централна Африка, но бяхме разделени от 900 мили празно, враждебно пространство.*

*В началото и двамата бяхме толкова заети, че мъката от раздялата не беше тъй страшна. Но когато посвикнахме с новия живот, мислите ни започнаха да прескачат през бездната, която ни делеше. Бяхме свикнали с мисълта, че ще трябва да чакаме шест месеца до земния отпуск, когато неочаквано съдбата ни се усмихна. Един ден ръководителят на транспортното отделение неочаквано съобщи, че трябва спешно да бъде откаран на Земята. На тръгване той ме посочи и каза: „Кенет ще поеме временно задълженията ми.“ Така придобих свобода да излизам в пространството. Под мое командване бяха десет ракетни скутера и четири „совалки“ за свързка между станциите. След няколко седмици грижлива организация успях да осъществя плана, който се роди у мен само две секунди след като бях уведомен, че ставам ръководител на транспорта. Няма да разказвам как подправях данните в бордовия дневник и в регистрите за гориво и как убеждавах колегите си да ме прикриват. Но успях всяка седмица да прелитам със скутера през 900-те мили пустош до обсерваторията. Пътуването отнемаше около трийсет минути, а управлението и насочването бяха елементарни. Като стигнеш средата на пътя, трябваше да завия и да пусна спирачките. След десет минути обсерваторията беше толкова близо, че отделните ѝ детайли се виждаха с просто око. Малко по-късно се изкачвах до надуваемия мехур от пластик и тогава се появяваше Джулия – от другата страна на илюзовата камера. Не твърдя, че разговаряхме само за последните резултати в астрофизиката или за спътниковите конструкции. Малко неща ни интересуваха извън нас самите, връщах се окрилен, без да усетя обратния път.*

*По средата на едно завръщане радарът върху контролното табло започна да сигнализира за нещо голямо. „Метеорит – казах си, – а може би и малък астероид.“ Отчетох поведението му и потърсих звездния квадрант в указаната посока. Мисълта за сблъскване никога не ми е минавала през ума. Космосът е така отчайващо празен, че е хиляди пъти по-безопасен, отколкото ако пресичаши оживена улица на Земята.*

*И ето я – светла, бързо растяща звезда в подножието на Орион. Видях тялото ясно в продължение на около половин секунда. Но тази половин секунда се запечата у мен за цял живот. Не съм сигурен дали очите ми, които напънах, за да доловя подробности от тъй бързо летящия обект, не са ме подвели. Може да съм си въобразил, че виждам този счупен, смачкан нос на кораб и към него огърлицата от тъмни отверстия като очни дупки на череп. В едно нещо обаче съм сигурен, макар и само от бегъл поглед: ако това беше кораб, той не беше наш! Формата му бе съвсем чуждоземна. Освен това беше стар, много стар!...*

*Може би докато се боричках с мислите си по пътя между двете космически станции, ни се беше изплъзнало най-великото откритие на всички времена. Каквото и да ми се беше мернало, то се зарея в пустинята на Слънчевата система и вече беше невъзможно да се улови повторно.*

*Какво трябваше да сторя? Никой не би ми повярвал, защото нямах доказателства. Ако направех доклад, щях да се появят безкрайни усложнения. Щях да стана за посмешище на цялата Космическа служба, щях да бъда наказан за злоупотреба със служебното положение и сигурно нямаше да мога повече да виждам Джулия. А за мен, на тази възраст, нищо друго нямаше значение.*

*И тъй, не казах нищо. На друг някой (кой знае след колко време!) ще се падне славата да докаже, че не сме първите деца на Слънцето. Каквото и да се върти там по своята вечна орбита, може да почака, както е чакало толкова векове.*

*Понякога се чудя: бих ли направил рапорт, ако разбях, че Джулия ще се омъжи за друг?*

(А. Кларк, „Неочаквана среща”)

**30.** Какъв е жанрът на текста?

- а) научнопопулярна статия
- б) литературна автобиография
- в) исторически очерк
- г) научнофантастичен разказ

**31.** Кое от следващите твърдения е вярно според текста?

- а) Всички данни, записани в бордовия дневник и в регистрите за гориво, са коректни.
- б) Преди да стане временен ръководител на транспорта, Кенет няма възможност да излиза в Космоса по собствено желание.
- в) При срещите си Джулия и Кенет разговарят само за астрофизика и спътникови конструкции.
- г) Колегите на Кенет не знаят, че той всяка седмица напуска Спътник-1.

**32.** Защо Кенет лети всяка седмица до Слънчевата обсерватория?

- а) Защото разстоянието между Слънчевата обсерватория и Спътник-1 не е голямо.
- б) Защото е ръководител на транспортното отделение.
- в) Защото се възползва от възможността да се среща с Джулия преди земния отпуск.
- г) Защото управлението на ракетния скутер е елементарно.

**33.** Кое от следващите твърдения НЕ е вярно според текста?

- а) Пътувайки към Слънчевата обсерватория, Кенет забелязва странен обект.
- б) Кенет не се страхува, че може да се сблъска с друг летящ обект в Космоса.
- в) Вероятно в Слънчевата система от много години се движи космически кораб с извънземен произход.
- г) Любовта към Джулия е главната причина, поради която Кенет не докладва за неочакваната среща в Космоса.

**34.** Първите две изречения в първия абзац са свързани чрез:

- а) местоимение
- б) наречие
- в) лексикално повторение
- г) контекстов синоним

35. Подчертаната дума *окрилен* в текста означава:

- а) летящ, устремен
- б) прикрит, спотаен
- в) закрилян, защитен
- г) обнадежден, въодушевен

36. Коя от следващите творби НЕ е написана в стихотворна реч?

- а) „Индже”
- б) „Отечество любезно”
- в) „Един убит”
- г) „Цветарка”

37. Коя от следващите творби е елегия?

- а) „На прощаване”
- б) „Опълченците на Шипка”
- в) „Спи градът”
- г) „Юноша”

38. Коя от следващите творби НЕ е поема?

- а) „Ралица”
- б) „Завод”
- в) „Градушка”
- г) „Септември”

39. Кой е авторът на разказа „Другоселец”?

- а) Иван Вазов
- б) Алеко Константинов
- в) Елин Пелин
- г) Йордан Йовков

40. От кое стихотворение на Атанас Далчев са следващите стихове?

*Прозорците – затворени и черни  
и черна и затворена вратата,  
а на вратата – листът със словата:  
„Стопанинът замина за Америка.”*

- а) „Стаята”
- б) „Повест”
- в) „Къщата”
- г) „Дяволско”

41. Кое от твърденията е вярно?

- а) Странджата от повестта „Немили-недраги” на Иван Вазов умира самотен и изоставен от другарите си; само Македонски остава с него до края и го изпраща до гроба.
- б) В „Разни хора, разни идеали” Алеко Константинов изгражда образа на амнистирания престъпник, който мечтае да стане управител на солунската митница, за да забогатее.
- в) „Спасова могила” от Елин Пелин е разказ за съхранената българска виталност, за любовта към природата и радостта от живота.
- г) Чрез разказа „Серафим” Йордан Йовков изразява своята житейска философия, че милосърдието, безкористната щедрост и тихата добродетелност са най-висши човешки ценности.



42. Кое от твърденията НЕ е вярно?

- а) В главата „Новата молитва на Марка” от романа „Под игото” Вазовият герой се убеждава, че българите превъзможват робската си покорност и прегръщат идеята за свободен живот.
- б) В повестта „Гераците” на Елин Пелин синовете на стария Герак се превръщат в нравствени антиподи на своите родители и в рушители на родовата приемственост.
- в) В романа „Тютюн” Димитър Димов интерпретира идеята за нравственото прераждане на личността.
- г) Образът на Рафе Клинче от „Железният светилник” на Димитър Талев въплъщава мотива за неспокойния творчески дух, неподвластен на патриархалните норми.

43. В кое стихотворение на Вапцаров лирическият герой преживява болезнено разрива между фикцията и реалния живот?

- а) „История”
- б) „Вяра”
- в) „Песен за човека”
- г) „Кино”

44. Кое от следващите определения НЕ е подходящо за Алековия герой Бай Ганьо?

- а) безличен
- б) бездуховен
- в) безскрупулен
- г) безпардонен

45. В коя творба Пенчо Славейков изразява разбирането си за силата на човешкия дух в надмогването на страданието?

- а) „Луд гидия”
- б) „Ралица”
- в) „Спи езерото”
- г) „И на яве, и на сън”

46. Кое от следващите твърдения НЕ се отнася за стихотворението „Сенки” на Яворов?

- а) Светлината е художествен израз на пълната хармония между мъжа и жената.
- б) Сенките са символ на неосъществения копнеж към единение.
- в) Представената картина се отличава със статичност.
- г) Стихотворението се състои от три шестстишни строфи.

47. За кой автор се отнася следната критическа оценка?

*В неговите текстове често се пресъздават крайни природни състояния – сред предпочитаните пейзажи е този с изгоряло поле, избеляла от жегата синева, убийствен пек, но също и този с кал, студ, враждебно намръщено небе...*

- а) Елин Пелин
- б) Йордан Йовков
- в) Димитър Димов
- г) Димитър Талев

48. В коя от следващите творби на Смирненски *мъгла* и *хижи* са метафори на житейската безперспективност?

- а) „Старият музикант”
- б) „Уличната жена”
- в) „Зимни вечери”
- г) „Братчетата на Гаврош”

49. Кое изразно средство е използвал поетът в следващите стихове?

*... в игра стихийна уморени,  
почиват яростни вълни...* (П. К. Яворов)

- а) сравнение
- б) олицетворение
- в) хипербола
- г) анафора

50. Кое изразно средство НЕ присъства в следващите стихове?

*Той беше безстрашив. Той беше готов  
сто пъти да умре на кръста Христов,  
да гори кат Хуса или кат Симона  
за правдата свята да мре под триона.* (Ив. Вазов)

- а) хипербола
- б) сравнение
- в) символ
- г) анафора

## ОТГОВОРИ

на теста  
за конкурсния изпит по *Български език и литература*

Номер на задачата	Верен отговор	Номер на задачата	Верен отговор
1.	б	26.	г
2.	в	27.	а
3.	а	28.	г
4.	г	29.	в
5.	а	30.	г
6.	в	31.	б
7.	б	32.	в
8.	б	33.	а
9.	г	34.	а
10.	в	35.	г
11.	а	36.	а
12.	г	37.	в
13.	б	38.	б
14.	в	39.	г
15.	в	40.	б
16.	г	41.	г
17.	а	42.	в
18.	б	43.	г
19.	г	44.	а
20.	а	45.	б
21.	б	46.	а
22.	в	47.	а
23.	в	48.	в
24.	а	49.	б
25.	б	50.	г